

AZ EGYETEMI KÖNYVTÁR ÉVKÖNYVEI

XIV-XV

BUDAPEST, 2011

TARTALOM

I. FEJEZET

EGYETEMTÖRTÉNET, TÖRTÉNETTUDOMÁNY

SZÖGI LÁSZLÓ

Az egyetem nélküli ország egyetemistái Mohács előtt.

A középkori Magyarország peregrinusai 15

KOSZTRICZ ANNA

Collegium Hungaricum alapítási kísérlet Moszkvában.

Magyar ösztöndíjas egyetemisták a Szovjetunióban. 1946–1948 41

LATORCAI CSABA

Katolikus főpapok az oktatási-kulturális törvényjavaslatok felsőházi vitáiban

57

II. FEJEZET

AZ EGYETEMI KÖNYVTÁR TÖRTÉNETÉRŐL

KNAPP ÉVA

A 450 éves Egyetemi Könyvtár könyvtárosai a jezsuita korszakban (1561–1773)

111

KAZIMÍR EDIT

Az Egyetemi Könyvtár története a Pesti Napló hasábjain. 1. rész 1850–1875

143

TÓTH PÉTER

Az Egyetemi Könyvtár gyűjteményéből.

Újabb kódextöredékek az Egyetemi Könyvtárban II.

191

III. FEJEZET

MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET, TÁRSADALOMTÖRTÉNET

BIBOR MÁTÉ JÁNOS

Mozartiana Hungarica (Mozart és a magyarok 1761–1847)

221

FABÓ EDIT

Nőkérdés: a hagyományos sztereotípiák megsértése

237

IV. FEJEZET

A MOHÁCS ELŐTTI MAGYARORSZÁGI HUMANIZMUS EMLÉKEI

AZ ELTE EGYETEMI KÖNYVTÁRBAN

KULCSÁR PÉTER

Humanista szövegek kritikai kiadása

267

PAJORIN KLÁRA

Argüropulosz magyar hívei

275

RITOÓKNÉ SZALAY ÁGNES

Janus Pannonius leveleinek kézirata a Pray-gyűjteményben

283

A 450 ÉVES EGYETEMI KÖNYVTÁR KÖNYVTÁROSAI A JEZSUITA KORSZAKBAN (1561–1773)

Magyarország egyik legrégebben alapított, 1561 óta jogfolytonosan működő kora-újkori könyvtára az ELTE Egyetemi Könyvtára.¹ Gyűjteménye – különösen 1800 előtti állománya – dokumentálja egy nehéz sorsú kulturális régió történetét, s egyben a kulturális emlékezet megtestesítőjeként folyamatosan szerepet játszik a magyar társadalom mindenkori történetiségének tudatosításában. Az Egyetemi Könyvtárat fenntartó jogelődök között kiemelkedő szerepe volt a jezsuita rendnek. Az Osztrák–Magyar Jezsuita Provincia keretében tevékeny rendtagok közül számosan megfordultak és rövidebb-hosszabb ideig éltek Nagyszombatban, Turóc-Znióváralján, valamint Vágsellyén. Ők nem csupán használták a könyvtárat, hanem a könyvtárosi hivatal viselőiként – segédekkel együtt – több mint kétszáz évig formálták arculatát.

A budapesti Egyetemi Könyvtár történetéről készült tudományos igényű monográfiában² szűk negyven oldal foglalkozik a könyvtár első, úgynevezett jezsuita korszakával. Ez a rész a kötet teljes terjedelmének elenyésző töredéke (6,6 %), melyet mindössze öt, többnyire korábbi szaktanulmányokra visszahivatkozó jegyzet kísér. Ugyanakkor már az első oldalakon lábjegyzet nélküli szöveghivatkozás történik Dümmerth Dezső publikált és publikálatlan vizsgálataira, valamint arra, hogy a „korszak ismertetése során teljes mértékben (sokszor szövegszerűen) az ő kutatási eredményeire támaszkodunk”.³ Ebben a részben esik szó a könyvtár előtörténetéről (1561–1635), „ősállományáról”, a jezsuiták által készített katalógusokról és azok rendszeréről, az első ismert könyvtárosról (Florentius Morus), Némethi Jakab könyvtárosi tevékenységéről, a könyvtári praefectus-okról és segédeikről, a folyamatosan bővülő, egyre jelentősebb állomány elhelyezéséről és összetételéről, valamint az állománygyarapodásról. Ez a széles horizontú, sokirányú, de részleteiben egyenetlen vizsgálat ösztönzően hatott a további kutatásra. A monográfiát követően – többek között Farkas Gábor Farkas – ugyancsak e témáról, a jezsuita korszakról készített tanulmánya először 2001-ben jelent meg.⁴ A dolgozat változtatás nélkül, új címen látott ismét nyomdafestéket 2008-ban.⁵ Benne a művelődéstörténeti háttérbe

¹ DÜMMERTH Dezső, *A budapesti Egyetemi Könyvtár gyűjteményének keletkezése (1561–1635)*, Magyar Könyvszemle 79 (1963) 43–58.

² TÓTH András, VÉRTESY Miklós, *A budapesti Egyetemi könyvtár története (1561–1944)*, Budapest 1982 Egyetemi Könyvtár.

³ Dümmerth ily módon felhasznált munkáinak felsorolása hiányzik. TÓTH, VÉRTESY, *i. m.* (2. jegyzet) 7.

⁴ FARKAS Gábor Farkas, *Az Egyetemi Könyvtár ősállománya = Uő., A nagyszombati Egyetemi Könyvtár az alapításkor, 1635*, Szeged 2001, Scriptum Rt., IX–XXXIII; vö még, *Magyarországi jezsuita könyvtárak 1711-ig, II, Nagyszombat 1632–1690*, sajtó alá rend. FARKAS Gábor Farkas, Szeged 1997 Scriptum Kft.

⁵ FARKAS Gábor Farkas, *Az Egyetemi Könyvtár a jezsuita rend kezelésében (1561–1773) = Az Egyetemi Könyvtár története és gyűjteményei*, szerk. SZÖGI László, Budapest 2008 ELTE Eötvös Kiadó, 7–32.

helyezett, jobbára korábban is publikált könyvtártörténeti adatok között ritkán történt utalás a gyűjteményt kezelő könyvtárosokra. Dümmerth Dezső *Az Egyetemi Könyvtár személyzete 1597–1961*⁶ című, 1965-ben készült közöletlen és befejezetlen kéziratát – az 1982-ben megjelent monográfia hagyományát követve – 2008-ban hivatkozás nélkül felhasználó Bakos József kísérletet tett a könyvtárvezetők sorának ismételt összeállítására.⁷ Munkáját kiegészítette az általa indoklás nélkül módosított Dümmerth-féle összeállítás könyvtárvezetőkre vonatkozó rövid, egyenetlen életrajzával.

A rendelkezésre álló források és a nyomtatásban megjelent rendi dokumentumok teljességre törekvő áttekintése egyaránt arra figyelmeztetett, hogy a Dümmerth-féle befejezetlen és korrigálatlan kézirat, valamint Bakos ehhez kapcsolódó, részben a források félreértésén, részben hibás értelmezésén alapuló utómunkálata nem tükrözi az egykori valóságos állapotot. Így például több könyvtáros nevét egyáltalán nem dokumentálták egyik összeállításban sem, illetve más könyvtárosként feltüntetett személyekről kiderült, hogy nem voltak nagyszombati könyvtárosok. Könyvtárosok soráról igazolódott be, hogy nem akkor és nem annyi ideig tevékenykedtek, mint azt Dümmerth vagy Bakos vélte. Dümmerth figyelme a könyvtárvezetőkön kívül kiterjedt a „másod”-könyvtárosokra („habet curam bibliothecae” megjelöléssel) és a segédkönyvtárosokra is – utóbbiakkal Bakos – indoklás nélkül – egyáltalán nem kívánt foglalkozni. Dümmerth forrásgyűjtése e tekintetben sem bizonyult teljesnek és hibátlanak. A már említett típushibák mellett rossz olvasatok és téves értelmezések is torzították az adatokat. Mindez – a könyvtár alapításának 450. évét ünnepezve 2011-ben – arra ösztönzött, hogy elkészítsem a jezsuita időszak könyvtárosainak teljességre törekvő, forráskritikával kezelt sorozatát szembesítve azt a korábbi könyvtárosi névsorokkal és foglalkozzam a könyvtárosi hivatal tartalmi összetevőivel.

Könyvtárosok 1561–1773 között

I. A könyvtár előtörténete (1561–1635). 1. Nagyszombati korszak (1561–1567). Jelenleg nem ismert könyvtárosi hivatalt viselő személy neve. Ismeretes, a könyvtár állományának jelentős része 1567-ben elégett, a megmaradt köteteket – jobb időkre várva – Bécsbe szállították. Ebből az időszakból máig fennmaradt kötet nem ismert. 2. Turóc-znióváráljai korszakból (1586–1598) jelenleg közel ötven kötet,⁸ s egy könyvtáros neve ismeretes.

⁶ DÜMMERTH Dezső, *Az Egyetemi Könyvtár személyzete 1597–1961*, Budapest 1965, kézirat, Budapesti Egyetemi Könyvtár, Kézirattár (továbbiakban = BEK K), G 840.

⁷ BAKOS József, *AZ EGYETEMI KÖNYVTÁR VEZETŐI 1597–2008 KÖZÖTT = Az Egyetemi Könyvtár története és gyűjteményei*, szerk. SZÖGI László, Budapest 2008 ELTE Eötvös Kiadó, 257–290.

⁸ Vö. FARKAS, i. m. (4. jegyzet) 2001.

Év	Dümmerth alapján ⁹		Bakos alapján ¹⁰	Ténylegesen adatolható könyvtárosok	
	Könyvtáros	Segédkönyvtáros	„Praefectus bibliothecarii”	Praefectus bibliothecae	Socius bibliothecarii
			(kiemelés: életrajzát közli Bakos	(kiemelés: eddig ismeretlen könyvtáros, ill. magyar életrajza nem jelent meg Bakosnál)	
1596	Florentius Morus		Florentius Morus ¹¹		
1597			Florentius Morus	P. Florentius Morus ¹²	

3. Vágsellyei korszak (1598–1605). Bocskai István erdélyi fejedelem hadai elől a könyvtár állományát – viszontagságok közepette – Bécsbe szállították. A fenti időszakban beszerzett könyvek közül mintegy félszáz példányszerűen ismert,¹³ továbbá adatolható vált egy eddig számba nem vett könyvtáros.

⁹ DÜMMERTH, *i. m.* (6. jegyzet) I. rész. A jezsuita kollégium könyvtárosai 1597–1773, (1–67. p.) – Dümmerth mindössze egyoldalú bevezetőt írt a jegyzékhez, mely szerint az „[...] művelődéstörténeti hossz-metszetet ad négy évszázad magyar viszonyairól.” Ezt az összegző megállapítást Dümmerth nem fejtette ki bővebben, s a névanyaghoz mellékelte adatsorok több esetben befejezetlenek. Az általa használt források jelentős részben lefedik ugyan a tárgyalta időszakot, bibliográfiai leírásuk azonban elnagyolt és pontatlan. Így például a hivatkozott nagyszombati Annuae Collegii Tyrnaviensis, 1711–1772 jelzete téves (BEK K „Ab 141, 143” – recte: Ab121, 123) és az Epistolae elogia defunctorum e Societate Jesu című sorozat Dümmerth szerint mindössze három kötet, s az Ab142 jelzeten (recte: BEK K Ab 137–148, 12 kötet) található meg. A Dümmerth-féle összeállítás adatai jelentős részben pontatlanok, a forrásokra történő hivatkozások részben hiányzanak, részben nem azonosíthatók az általa felsorolt és használt forrásokkal. A munka minden valószínűség szerint befejezetlen vázlat.

¹⁰ BAKOS, *i. m.* (7. jegyzet) 257–280. – Bakos bevezető nélkül, a hibás „praefectus bibliothecarii” megjelöléssel a könyvtár vezetőire szűkítve figyelmét, követte Dümmerth korszakolását, s két részletben tette közzé adattárát. Az általa indoklás nélkül módosított Dümmerth-féle adattár névanyagához jegyzetekkel kísért részleges életrajzokat mellékelte, elsősorban LUKÁCS László *Catalogi Personarum et Officiorum Provinciae Austriae S.I.* és *Catalogus Generalis seu Nomenclator biographicus personarum Provinciae Austriae Societatis Iesu (1551–1773)*, Pars I–III, Romae 1987–1988 Institutum Historicum S.I. című sorozataira, valamint Sommervogel (Carlos SOMMERVOGEL, Augustin et Aloys de BACKER, *Bibliothèque de la Compagnie de Jésus. Première partie: Bibliographie*, I–XII, Bruxelles–Paris–Toulouse 1890–1914) rendi bibliográfiájára alapozva. Bakos adatainak jelentős része téves, s hiányzik például a 17. jegyzettől rendszeresen hivatkozott Lukács László által szerkesztett *Catalogus Generalis* [...] teljes címléírása. Bakos – többek között – nem rangsorolta felhasznált forrásait, s úgy tűnik, egyszer sem ellenőrizte le adatait az egykorú vagy közel egykorú készült, ma az Egyetemi Könyvtárban őrzött kéziratokban és nyomtatványokban. Minderre nem hívták fel a figyelmét azok, akiknek köszönetet mondott dolgozata 6. jegyzetében.

¹¹ 1596-ban Morus Florentinus nem volt könyvtáros a turóci kollégiumban. Ladislaus LUKÁCS, *Catalogi Personarum et Officiorum Provinciae Austriae S.I., I, (1551–1600)*, Romae 1978 Institutum Historicum S.I., 559, vö. 735–736.

¹² LUKÁCS, *i. m.* (11. jegyzet) I, 571, 735–736. A Turóc megyei Znióvárálja ma: Kláštor pod Znievom, Szlovákia. (Továbbiakban: P.= Pater)

¹³ Vö. FARKAS, *i. m.* (4. jegyzet) 2001.

Év	Dümmerth alapján		Bakos alapján	Ténylegesen adatolható könyvtárosok	
	<u>Könyvtáros</u>	<u>Segédkönyvtáros</u>	„Praefectus bibliothecarii”	<u>Praefectus bibliothecae</u>	<u>Socius bibliothecarii</u>
			(kiemelés: életrajzát közli Bakos	(kiemelés: eddig <u>ismeretlen</u> könyvtáros, ill. magyar életrajza nem jelent meg Bakosnál)	
1600				<u>M. Casparus Mallius</u> (= <u>Malius</u>) ¹⁴	

4. A második Nagyszombati korszak (1615–1634). A viszonylag jelentős számban ma is kézbe vehető kötetek (több mint százötven)¹⁵ mellett e korszakból származik az első fennmaradt katalógus, melyet Dümmerth Dezső – valószínűleg módosításra szoruló – feltételezése szerint 1632-ben kezdett írni Némethi Jakab. A már korábban is ismert könyvtárosok sora Szednik János nevével bővült.

Év	Dümmerth alapján		Bakos alapján	Ténylegesen adatolható könyvtárosok	
	<u>Könyvtáros</u>	<u>Segédkönyvtáros</u>	„Praefectus bibliothecarii”	<u>Praefectus bibliothecae</u>	<u>Socius bibliothecarii</u>
			(kiemelés: életrajzát közli Bakos	(kiemelés: eddig <u>ismeretlen</u> könyvtáros, ill. magyar életrajza nem jelent meg Bakosnál)	
1627				<u>P. Joannes Szednik</u> (<u>Sednik</u>) ¹⁶	
1628				<u>P. Joannes Zednick</u> (<u>Sednik</u>) ¹⁷	
1629				<u>P. Joannes Szednik</u> (<u>Sednik</u>) ¹⁸	
1630	Jászberényi Tamás	Derkai György ¹⁹			

¹⁴ LUKÁCS, *i. m.* (11. jegyzet) I, 608, 725. A Nyitra megyei Sellye, Vágsellye ma: Šal’a nad Váhom. (Továbbiakban: M.= Magister)

¹⁵ Vö. FARKAS, *i. m.* (4. jegyzet) 2001.

¹⁶ Ladislaus LUKÁCS, *Catalogi Personarum et Officiorum Provinciae Austriae S.I., II, (1601–1640)*, Romae 1982 Institutum Historicum S.I., 299, 750.

¹⁷ LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 311, 750.

¹⁸ LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 324, 750.

¹⁹ Téves adatok: 1630-ban Jászberényi Tamás Eberndorfban, Derkai György Leobenben élt. LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 629, 572, vö. 337.

1631	Jászberényi Tamás Opazewsky Pál	Derkai György Richwald Tóbiás		P. Thomas Jazbrini (Jászberényi)	M. Georgius Derkai (socius bibl.) ²⁰
1632	Opazewsky Pál Némethi Jakab	Richwald Tóbiás Helesfényi Pál	Opazewsky Pál Némethi Jakab	M. Paulus Opazezski (Opaczewski)	M. Thobias Rich- wald (socius bibl.) ²¹
1633	Helesfényi Pál	Dubóczky Márton	Opazewsky Pál Némethi Jakab	P. Iacobus Nemethi	M. Paulus Hellesfeni (Helesfényi, socius bibl.) ²²
1634	Turóczi Éliás	Beke Pál	Opazewsky Pál Némethi Jakab	M. Paulus Helles- feny (Helesfényi)	M. Martinus Du- boczky (socius bibl.) ²³

II. A nagyszombati jezsuita egyetem működése (1635–1773). A viszonylag hosszú időszakban összesen tizenhárom új könyvtárost és ötvenegy új segédkönyvtárost lehetett adatolni. Az új könyvtárosként regisztrált személyek közül Szluha Ferenc szokatlan módon teológus hallgatóként lett bibliothecarius (1697). Valószínű, nem könyvtáros volt, segédkönyvtáros lehetett Szentiványi Márton mellett. Az újonnan számba vett segédkönyvtárosok közül hárman (Szegedi János, Kéri Ferenc, Muszka Miklós) könyvtárosi hivatalt is viseltek.

²⁰ LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 352, 629, 572. Téves adatok: 1631-ben Opaczewski Pál Grácban, Richwald (Richwaldi) Tóbiás Leobenben élt. LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 694, 726, vö. 352–353.

²¹ LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 370, 694, 726. Téves adatok: 1632-ben Némethi Jakab feladatköre Nagyszombatban: „minister, praefectus templi et sanitatis, confessarius hungarorum et germanorum” LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 370, 688; Helesfényi Pál 1632-ben Bécsben élt. LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 616, vö. 370–371.

²² LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 388, 688, 616. Téves adatok, 1633-ban Dubóczky (helyesen Dubóczy) Márton Grácban élt, Opaczewsky Pál nem élt Nagyszombatban. LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 577, 379–398. – Opaczewsky a Lukács-féle életrajzi összegzés – LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 694 – szerint 1633–1636 között is Nagyszombatban élt, ennek azonban ellentmondanak a Lukács által közölt tényleges források, az évi katalógusok adatsorai. A Lukács-féle életrajz szerint Paulus Opaczewski 1637-ben Bécsben élt, de neve itt sem szerepel, viszont ugyanebben az évben Bécsben élt Nicolaus Opaczewsky. LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 694; vö. 456–460.

²³ LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 407, 616; 408, 577. Téves adatok: 1634-ben Turóczi (helyesen Thuroczy) Éliás és Beke Pál Grácban élt, Opaczewsky Pál nem élt Nagyszombatban. 1634-ben Némethi Jakab feladatai Nagyszombatban: „minister collegii, praefectus templi et sanitatis, confessarius externorum”. LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 407, 771, 546, 399–417, vö. 694.

Év	Dümmerth alapján		Bakos alapján	Ténylegesen adatolható könyvtárosok	
	Könyvtáros	Segédkönyvtáros	„Praefectus bibliothecarii”	Praefectus bibliothecae	Socius bibliothecarii
			(kiemelés: életrajzát közli Bakos)	(kiemelés: eddig ismeretlen könyvtáros, ill. magyar életrajza nem jelent meg Bakosnál)	
1635	Palkovich Márton		Opazewsky Pál Turóczi Éliás	P. Elias Thuroczi	M. Paulus Beke (socius bibl.) ²⁴
1636	Palkovich Márton		Opazewsky Pál Turóczi Éliás Palkovich Márton	P. Martinus Palkovitz ²⁵	
1637	Palkovich Márton	Joanneser Ádám	Turóczi Éliás Palkovich Márton	P. Martinus Palkovich	Adamus Joanneser (Santjoanneser, Physicus, socius bibl.) ²⁶
1638			Palkovich Márton	P. Martinus Palkovich ²⁷	
1639			Palkovich Márton ²⁸		
1640			Palkovich Márton ²⁹		
1641			Palkovich Márton ³⁰		
1642			Palkovich Márton ³¹		
1643			Palkovich Márton ³²		
1644			Palkovich Márton ³³		

²⁴ LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 426, 771, 546. Téves adatok: 1635-ben Palkovich Márton Bécsben élt, Opazewsky Pál nem élt Nagyszombatban. LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 697, 417–436, vö. 694.

²⁵ LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 444–445, 697. Téves adatok: 1636-ban Opazewsky Pál és Turóczi Éliás nem élt Nagyszombatban. LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 444–445, 771.

²⁶ LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 463, 697, 734. Turóczi Éliás 1637-ben nem élt Nagyszombatban. LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 462–463, 771.

²⁷ LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 480, 697.

²⁸ Téves, 1639-ben nincs adat a könyvtárosi feladatkör betöltésére. LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 498–499.

²⁹ Téves, 1640-ben nincs adat a könyvtárosi feladatkör betöltésére. LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 526–527.

³⁰ Téves, 1641-ben nincs adat a könyvtárosi feladatkör betöltésére. Ladislaus LUKÁCS, *Catalogi Personarum et Officiorum Provinciae Austriae S.I., III, (1641–1665)*, Romae 1990 Institutum Historicum S.I., 21–23.

³¹ Téves, 1642-ben nincs adat a könyvtárosi feladatkör betöltésére. LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 44–46.

³² Téves, 1643-ben nincs adat a könyvtárosi feladatkör betöltésére. LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 73–75.

³³ Téves, 1644-ben nincs adat a könyvtárosi feladatkör betöltésére. LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 97–99.

1645					
1646			Stainaperger Euszták ³⁴		
1647			Stainaperger Euszták ³⁵		
1648			Stainaperger Euszták ³⁶		
1649		Kell Bertalan	Stainaperger Euszták		Bartholomaeus Kell (casuum auditor, socius bibl.) ³⁷
1650		Szömörédi Pál	Stainaperger Euszták	P.Eustachius Stanaperger ³⁸	
1651			Stainaperger Euszták	P.Eustachius Stannaperger	<u>M. Ioannes Schmidt</u> (socius bibl.) ³⁹
1652	Palkovich Márton		Stainaperger Euszták	P.Eustachius Stannaperger	<u>Georgius Piel (! sic,</u> <u>socius bibl.)</u> ⁴⁰
1653	Palkovich Márton			P. Martinus Palcovich	<u>Antonius Haller</u> (theologus primi anni, socius bibl.) ⁴¹
1654	Sícuten Mihály		Sikuten [!] Mihály Juranits Márton	P. Martinus Palkovich ⁴²	
1655	Sícuten Mihály		Sikuten [!] Mihály Juranits Márton ⁴³		

³⁴ Téves, 1646-ban nincs adat a könyvtárosi feladatkör betöltésére. Stainaperger (Stanaperger) Euszták nem élt Nagyszombatban. LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 160–161.

³⁵ Téves, 1647-ben nincs adat a könyvtárosi feladatkör betöltésére. Stainaperger (Stanaperger) Euszták nem élt Nagyszombatban. LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 187–188.

³⁶ Téves, 1648-ban nincs adat a könyvtárosi feladatkör betöltésére. Stainaperger (Stanaperger) Euszták nem élt Nagyszombatban. LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 213–214.

³⁷ Stanaperger Euszták nem töltött be könyvtárosi feladatkört. LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 242–243; LUKÁCS, *i. m.* (6. jegyzet) 636.

³⁸ Paulus Szemerödi (Szömörédi) nem töltött be segédkönyvtárosi feladatkört. LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 271–273.

³⁹ LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 299, 300; *Cat. Gen.*, *i. m.* (10. jegyzet) III, 1484.

⁴⁰ Palkovich Márton nem töltött be könyvtárosi feladatkört. LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 329, 330; *vö. Cat. Gen.*, *i. m.* (10. jegyzet) II, 1219.

⁴¹ LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 360, 361; *vö. Cat. Gen.*, *i. m.* (10. jegyzet) I, 500.

⁴² Michael Sícuten és Martinus Juranich nem töltött be könyvtárosi feladatkört. LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 391–392; *vö. LUKÁCS, i. m.* (6. jegyzet) 632, 696, 753.

⁴³ Téves, 1655-ben nincs adat a könyvtárosi feladatkör betöltésére. LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 423–426.

1656	Sicuten Mihály		Sikuten [I] Mihály Juranits Márton	P. Michael Sicuten ⁴⁴	
1657	Palkovich Márton		Sikuten [I] Mihály Juranits Márton	P. Michael Sicuten	<u>Mathias Semplinski</u> (<u>theologus primi</u> <u>anni, socius bibl.</u>) ⁴⁵
1658	Palkovich Márton		Palkovich Márton	P. Martinus Palkovich ⁴⁶	
1659			Palkovich Márton	P. Martinus Palkovich	Mathias Semplinski (theologus tertii anni, socius bibl.) ⁴⁷
1660	Topos Ferenc		Palkovich Márton	P. Martinus Palkovich ⁴⁸	
1661	Topos Ferenc		Toposs Ferenc	P. Franciscus Topos	<u>Marianus Fokli</u> (<u>theologus secundi</u> <u>anni, socius bibl.</u>) ⁴⁹
1662	Topos Ferenc		Toposs Ferenc	P. Franciscus Topos	<u>Marianus Fokli</u> (<u>the-</u> <u>ologus tertii anni,</u> <u>socius bibl.</u>) ⁵⁰
1663	Topos Ferenc	Pokly Marián	Toposs Ferenc	P. Franciscus Topos	<u>Marianus Fokli</u> (<u>theologus quarti</u> <u>anni, socius bibl.</u>) ⁵¹
1664	Topos Ferenc		Toposs Ferenc ⁵²		
1665	Topos Ferenc		Toposs Ferenc	P. Franciscus Topos ⁵³	

⁴⁴ Martinus Juranich nem töltött be könyvtárosi feladatkört. LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 460.

⁴⁵ Palkovich Márton és Martinus Juranich nem töltött be könyvtárosi feladatkört. LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 497–500; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1533.

⁴⁶ LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 537.

⁴⁷ LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 576–577; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1533.

⁴⁸ Topos Ferenc 1660-ban nem élt Nagyszombatban. LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 616–619; vö. LUKÁCS, *i. m.* (6. jegyzet) 773.

⁴⁹ LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 659–660; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 351.

⁵⁰ LUKÁCS, *i. m.* (20. jegyzet) III, 702–703; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 351.

⁵¹ Pokly Marián 1663-ban nem élt Nagyszombatban. Lehetséges, hogy rossz olvasat következménye „Pokly Marián”. LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 745–748.

⁵² Téves, 1664-ben nincs adat a könyvtárosi feladatkör betöltésére. LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 790–791.

⁵³ LUKÁCS, *i. m.* (30. jegyzet) III, 834.

1666	Topos Ferenc	Dukovaczky János	Topos Ferenc Gaseczky Szaniszló	P. Franciscus Topos	Ioannes Dukovazki (theologus tertii anni, socius bibl.) ⁵⁴
1667	Gaseczky Szaniszló		Gaseczky Szaniszló	P. Stanislaus Gaseczky	Wenceslaus Adami (theologus primi anni, socius bibl.) ⁵⁵
1668	Gaseczky Szaniszló Reffinger György		Gaseczky Szaniszló	P. Stanislaus Gaseczky	Carolus Schretter (theologus tertii anni, socius bibl.) ⁵⁶
1669	Reffinger György		Reffinger György	P. Georgius Reffinger ⁵⁷	
1670	Reffinger György		Reffinger György	P. Georgius Reffinger	Georgius Hazler (theologus secundi anni, socius bibl.) ⁵⁸
1671	Reffinger György			P. Georgius Reffinger	Stephanus Kereskeny (theologus quarti anni, socius bibl.) ⁵⁹
1672	Reffinger György Ivul Gábor ⁶⁰	Gaseczky János	Ivul Gábor		
1673	Ivul Gábor	Egan Gáspár	Ivul Gábor	P. Gabriel Ivul	Casparus Elgas (theologus secundi anni, socius bibl.) ⁶¹
1674	Topos Ferenc			P. Franciscus Topos ⁶²	
1675	Topos Ferenc			P. Franciscus Topos ⁶³	

⁵⁴ P. Stanislaus Gaseczki 1666-ban nem töltött be könyvtárosi feladatkört. Ladislaus LUKÁCS, *Catalogi Personarum et Officiorum Provinciae Austriae S.I., IV, (1666–1683)*, Romae 1990 Institutum Historicum S.I., 25–26; vö. *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 263; LUKÁCS, *i. m.* (6. jegyzet) 598.

⁵⁵ LUKÁCS, *i. m.* (54. jegyzet) IV, 72–73; vö. *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 7.

⁵⁶ Reffinger György 1668-ban nem élt Nagyszombatban. LUKÁCS, *i. m.* (54. jegyzet) IV, 118–120; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1503.

⁵⁷ LUKÁCS, *i. m.* (54. jegyzet) IV, 167; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1348.

⁵⁸ LUKÁCS, *i. m.* (54. jegyzet) IV, 215, 217, *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 528.

⁵⁹ LUKÁCS, *i. m.* (54. jegyzet) IV, 265–266; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 710.

⁶⁰ Nincs adat LUKÁCS, *i. m.* (54. jegyzet) IV; vö. LUKÁCS, *i. m.* (6. jegyzet) 627.

⁶¹ Egan Gáspár 1673-ban nem élt Nagyszombatban. Lehetséges, hogy rossz olvasat következménye „Egan Gáspár”. LUKÁCS, *i. m.* (54. jegyzet) IV, 316–317. A svéd származású Elgas-ról ld. *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 286.

⁶² LUKÁCS, *i. m.* (54. jegyzet) IV, 364.

⁶³ LUKÁCS, *i. m.* (54. jegyzet) IV, 418.

1676	Topos Ferenc ⁶⁴				
1677	Topos Ferenc	Kumesch Ignác ⁶⁵			
1678					
1679	Szajkovich István	Bóna István	Szajkovich István	P. Stephanus Szeikovich	Stephanus Bona (theologus tertii anni, socius bibl.) ⁶⁶
1680	Szajkovich István	Berzeviczy Henrik	Szajkovich István ⁶⁷		
1681	Szarka Gáspár ⁶⁸				
1682	Szarka Gáspár		Szarka Gáspár	P. Casparus Szarka ⁶⁹	
1683	Szarka Gáspár		Szarka Gáspár ⁷⁰		
1684					
1685					
1686			Szentiványi Márton ⁷¹		
1687			Szentiványi Márton ⁷²		
1688			Szentiványi Márton		Stephanus Belusi (lo- gicus, socius bibl.) ⁷³
1689			Szentiványi Márton ⁷⁴		
1690	Sennyei László	Fekete Ferenc	Sennyei László		Franciscus Fekete (theologus secundi anni, socius bibl.) ⁷⁵

⁶⁴ Téves, 1676-ban nincs adat a könyvtárosi feladatkör betöltésére. LUKÁCS, *i. m.* (54. jegyzet) IV, 465–468.

⁶⁵ Téves, 1677-ben nincs adat a könyvtárosi feladatkör betöltésére. LUKÁCS, *i. m.* (54. jegyzet) IV, 517–519.

⁶⁶ LUKÁCS, *i. m.* (54. jegyzet) IV, 622; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 113–114.

⁶⁷ Téves, 1680-ban nincs adat a könyvtárosi feladatkör betöltésére. LUKÁCS, *i. m.* (54. jegyzet) IV, 665–668.

⁶⁸ Téves, 1681-ben nincs adat a könyvtárosi feladatkör betöltésére. LUKÁCS, *i. m.* (54. jegyzet) IV, 717–719.

⁶⁹ LUKÁCS, *i. m.* (54. jegyzet) IV, 765; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1648–1649.

⁷⁰ Téves, 1683-ban nincs adat a könyvtárosi feladatkör betöltésére. LUKÁCS, *i. m.* (54. jegyzet) IV, 812–814.

⁷¹ Téves, 1686-ban nincs adat a könyvtárosi feladatkör betöltésére. Szentiványi Márton 1686-ban nem élt Nagyszombatban. Ladislaus LUKÁCS, *Catalogi Personarum et Officiorum Provinciae Austriae S.I., V, (1684–1699)*, Romae 1990 Institutum Historicum S.I., 115–117; vö. *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1658.

⁷² Téves, 1687-ben nincs adat a könyvtárosi feladatkör betöltésére. LUKÁCS, *i. m.* (71. jegyzet) V, 167–169.

⁷³ P. Martinus Szentivány 1688-ban nem töltött be könyvtárosi feladatkört. LUKÁCS, *i. m.* (71. jegyzet) V, 217, 218; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 79.

⁷⁴ Téves, 1689-ben nincs adat a könyvtárosi feladatkör betöltésére. LUKÁCS, *i. m.* (71. jegyzet) V, 268–269.

⁷⁵ Téves, 1690-ben nincs adat a könyvtárosi feladatkör betöltésére. LUKÁCS, *i. m.* (71. jegyzet) V, 318–321; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 324.

1691	Sennyei László		Sennyei László	P. Ladislaus Senniei ⁷⁶	
1692	Sennyei László		Bernardi Péter	P. Petrus Bernardi	Franciscus Fekete (metaphysicus, socius bibl.)⁷⁷
1693	Bernardi Péter	Velenczei Márton	Bernardi Péter	P. Petrus Bernardi	<u>Lucas Slatapar (metaphysicus, socius bibl.)⁷⁸</u>
1694	Bernardi Péter		Bernardi Péter	P. Petrus Bernardi ⁷⁹	
1695	Szentiványi Márton	Koller Kristóf	Szentiványi Márton		<u>Stephanus Fissemeni (theologus secundi anni, socius bibl.)⁸⁰</u>
1696	Szentiványi Márton		Szentiványi Márton	P. Martinus Szent-Ivani ⁸¹	
1697	Szentiványi Márton		Szentiványi Márton	P. Martinus Szentivanyi; <u>Franciscus Szluha (theologus secundi anni, bibliothecarius) [!]⁸²</u>	
1698	Szentiványi Márton		Szentiványi Márton	P. Martinus Szentivanyi ⁸³	
1699	Szentiványi Márton		Szentiványi Márton	P. Martinus Szentivanyi	<u>Andreas Menyhart (theologus tertii anni, socius praefecti bibliothecae)⁸⁴</u>

⁷⁶ LUKÁCS, *i. m.* (71. jegyzet) V, 373; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1534–1535.

⁷⁷ LUKÁCS, *i. m.* (71. jegyzet) V, 426, 427.

⁷⁸ Velenczei Márton 1693-ban nem töltött be segédkönyvtárosi feladatkört. LUKÁCS, *i. m.* (71. jegyzet) V, 481–482.

⁷⁹ LUKÁCS, *i. m.* (71. jegyzet) V, 538; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 89.

⁸⁰ Téves, 1695-ben nem töltött be P. Martinus Szentivanyi könyvtárosi, Christophorus Koller segédkönyvtárosi feladatkört. LUKÁCS, *i. m.* (71. jegyzet) V, 592–595. Fissemeni = Fischemeny; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 338–339.

⁸¹ LUKÁCS, *i. m.* (71. jegyzet) V, 650.

⁸² LUKÁCS, *i. m.* (71. jegyzet) V, 705–706; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1667.

⁸³ LUKÁCS, *i. m.* (71. jegyzet) V, 760.

⁸⁴ LUKÁCS, *i. m.* (71. jegyzet) V, 816–817; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 996.

1700	Szentiványi Márton		Szentiványi Márton	P. Martinus Szentivanyi	<u>Andreas Meinhart (theologus quarti anni, socius praefecti bibliothecae)</u> ⁸⁵
1701	Szentiványi Márton		Szentiványi Márton	P. Martinus Szentivanyi	<u>Gregorius Hidy (theologus secundi anni, socius bibl.)</u> ⁸⁶
1702	Szentiványi Márton		Szentiványi Márton	P. Martinus Szentivanyi	<u>Gulielmus Vorster (theologus tertii anni, socius bibl.)</u> ⁸⁷
1703	Szentiványi Márton		Szentiványi Márton	P. Martinus Szentivanyi ⁸⁸	
1704	Szentiványi Márton		Szentiványi Márton	P. Martinus Szentivanyi	<u>Ignatius Sacherpöck (theologus secundi anni, socius bibl.)</u> ⁸⁹
1705				P. Martinus Szentivanyi	<u>Ioannes Varanai (theologus secundi anni, socius bibl.)</u> ⁹⁰
1706					
1707					
1708					
1709					<u>Casparus Janacs (theologus primi anni, socius bibl.)</u> ⁹¹
1710				<u>P. Iacobus Wenner</u>	<u>Adalbert Sztrakos (theologus tertii anni, socius bibl.)</u> ⁹²

⁸⁵ Ladislaus LUKÁCS, *Catalogi Personarum et Officiorum Provinciae Austriae S.I., VI, (1700–1717)*, Romae 1993 Institutum Historicum S.I., 29–30.

⁸⁶ LUKÁCS, *i. m.* (85. jegyzet) VI, 84; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 557.

⁸⁷ LUKÁCS, *i. m.* (85. jegyzet) VI, 141–142; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1788.

⁸⁸ LUKÁCS, *i. m.* (85. jegyzet) VI, 195.

⁸⁹ LUKÁCS, *i. m.* (85. jegyzet) VI, 252–253; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1426.

⁹⁰ LUKÁCS, *i. m.* (85. jegyzet) VI, 305–306; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1762.

⁹¹ LUKÁCS, *i. m.* (85. jegyzet) VI, 497. Janacs = Janách, *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 644.

⁹² LUKÁCS, *i. m.* (85. jegyzet) VI, 543, 545; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1830, 1616.

1711				<u>P. Iacobus Wenner</u>	<u>Nicolaus Tamasi</u> (<u>theologus quarti</u> <u>anni, socius bibl.</u>) ⁹³
1712				<u>P. Iacobus Wenner</u>	Stephanus Kolb (the- ologus primi anni, socius bibl.) ⁹⁴
1713			Kärchne Simon	<u>P. Iacobus Wenner</u> ⁹⁵	
1714		Kolb István	Kapi Gábor	P. Gabriel Kapi	Stephanus Kolb (theologus tertii anni, socius bibl.) ⁹⁶
1715	Szerdahelyi Gábor		Kapi Gábor	P. Gabriel Szerdahelyi	<u>Franciscus Gottwaldt</u> (<u>theologus tertii</u> <u>anni, socius bibl.</u>) ⁹⁷
1716	Szerdahelyi Gábor	Gassner János	Kapi Gábor Szerdahelyi Gábor	P. Gabriel Szerdahelyi	Ioannes Gästner (theologus tertii anni, socius bibl.) ⁹⁸
1717	Szerdahelyi Gábor		Szerdahelyi Gábor	P. Gabriel Szerdahelyi	<u>Petrus Tallian (theo-</u> <u>logus secundi anni,</u> <u>socius bibl.)</u> ⁹⁹
1718	Szerdahelyi Gábor		Szerdahelyi Gábor	P. Gabriel Szerdahelyi	<u>Fridericus Donati</u> (<u>theologus secundi</u> <u>anni, socius bibl.</u>) ¹⁰⁰
1719	Szerdahelyi Gábor		Szerdahelyi Gábor	P. Gabriel Szerdahelyi	<u>Ioannes Mayr (theo-</u> <u>logus secundi anni,</u> <u>socius bibl.)</u> ¹⁰¹

⁹³ LUKÁCS, *i. m.* (85. jegyzet) VI, 591–592; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1683.

⁹⁴ LUKÁCS, *i. m.* (85. jegyzet) VI, 641–642; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 755.

⁹⁵ Kärchne Simon 1713-ban nem élt Nagyszombatban. LUKÁCS, *i. m.* (85. jegyzet) VI, 691–693.

⁹⁶ LUKÁCS, *i. m.* (85. jegyzet) VI, 740–741; vö. *Annuae Collegii Tyrnaviensis, 1711–1765*, BEK K Ab121, 25v.

⁹⁷ Kapi Gábor 1715-ben nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (85. jegyzet) VI, 786–787; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 443.

⁹⁸ Kapi Gábor 1716-ban nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (85. jegyzet) VI, 832–833; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1660–1661; vö. *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 41v, 42r.

⁹⁹ LUKÁCS, *i. m.* (85. jegyzet) VI, 881–882; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1681.

¹⁰⁰ Ladislaus LUKÁCS, *Catalogi Personarum et Officiorum Provinciae Austriae S.I., VII, (1718–1733)*, Romae 1993 Institutum Historicum S.I., 27–28; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 252.

¹⁰¹ LUKÁCS, *i. m.* (100. jegyzet) VII, 79–80. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XIX*, Viennae 1719, 23–24; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 973.

1720	Szerdahelyi Gábor		Szerdahelyi Gábor	P. Gabriel Szerdahelyi	<u>Franciscus Obermayr (theologus secundi anni, socius bibl.)</u> ¹⁰²
1721	Szerdahelyi Gábor	Bonmovski Ferenc	Szerdahelyi Gábor	P. Gabriel Szerdahelyi	<u>Franciscus Brumovski (theologus secundi anni, socius bibl.)</u> ¹⁰³
1722	Tapolcsányi Lőrinc		Tapolcsányi Lőrinc	P. Laurentius Tapolcsani	<u>Carolus Brean (theologus secundi anni, socius bibl.)</u> ¹⁰⁴
1723	Tapolcsányi Lőrinc	Graff Gábor	Tapolcsányi Lőrinc	P. Laurentius Tapolcsani	Gabriel Graff (theologus secundi anni, socius bibl.) ¹⁰⁵
1724	Tapolcsányi Lőrinc	Graff Gábor	Tapolcsányi Lőrinc	P. Laurentius Tapolcsani	Gabriel Graff (theologus tertii anni, socius bibl.) ¹⁰⁶
1725	Tapolcsányi Lőrinc	Benyovszky Pál	Tapolcsányi Lőrinc	P. Laurentius Tapolcsani	Paulus Benyovszky (theologus tertii anni, socius bibl.) ¹⁰⁷
1726	Tapolcsányi Lőrinc	Imrikovics György	Tapolcsányi Lőrinc Rajcsányi György	P. Laurentius Tapolcsani	Georgius Imrikovics (theologus tertii anni, socius bibl.) ¹⁰⁸

¹⁰² LUKÁCS, *i. m.* (100. jegyzet) VII, 131–132. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XX*, Viennae 1720, 23–24; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 1109; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 82v.

¹⁰³ LUKÁCS, *i. m.* (100. jegyzet) VII, 183–184; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 134; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 95v.

¹⁰⁴ LUKÁCS, *i. m.* (100. jegyzet) VII, 236–237; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 127; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 101v.

¹⁰⁵ LUKÁCS, *i. m.* (100. jegyzet) VII, 290–291. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XXIII*, Viennae 1723, 23–25; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 447–448; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 105v, 106r.

¹⁰⁶ LUKÁCS, *i. m.* (100. jegyzet) VII, 344. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XXIV*, Viennae 1724, 24–26; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 109r.

¹⁰⁷ LUKÁCS, *i. m.* (100. jegyzet) VII, 399–400. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XXV*, Viennae 1725, 24; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 119v.

¹⁰⁸ Rajcsányi György 1726-ban nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (100. jegyzet) VII, 454–455. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XXVI*, Viennae 1726, 24–25; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 126r–v.

1727	Tapolcsányi Lőrinc	Galyuss Antal	Rajcsányi György	P. Laurentius Tapolcsani	Antonius Gallyuff (theologus tertii anni, socius bibl.) ¹⁰⁹
1728	Tapolcsányi Lőrinc Rajcsányi György		Rajcsányi György	P. Georgius Rajcsányi	<u>P. Ludovicus Debiell</u> (socius bibl.) ¹¹⁰
1729	Rajcsányi György			P. Georgius Rajcsányi	<u>P. Ioannes Szegedi</u> (socius bibl.) ¹¹¹
1730	Huszár János		Huszár János		<u>P. Iosephus Steinin-</u> <u>ger (socius bibl.)</u> ¹¹²
1731	Huszár János		Huszár János	P. Ioannes Huszar	<u>Franciscus Keri</u> (theologus secundi anni, socius bibl.) ¹¹³
1732	Csepelényi Ferenc		Csepelényi Ferenc		Ioannes Nagy (the- ologus secundi anni, socius bibl.) ¹¹⁴
1733	Csepelényi Ferenc	Nagy János	Csepelényi Ferenc	P. Franciscus Csepeleni	Ioannes Nagy (the- ologus tertii anni, socius bibl.) ¹¹⁵

¹⁰⁹ Rajcsányi György 1727-ben nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (100. jegyzet) VII, 511–512. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XXVII*, Viennae 1727, 24–25; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 391–392; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 132v.

¹¹⁰ Tapolcsányi Lőrinc 1728-ban nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (100. jegyzet) VII, 568; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 218–219.

¹¹¹ LUKÁCS, *i. m.* (100. jegyzet) VII, 627. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XXIX*, Viennae 1729, 23; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1651; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 157v.

¹¹² Huszár János 1730-ban nem volt könyvtáros, többek között „revisor librorum” volt. LUKÁCS, *i. m.* (100. jegyzet) VII, 685; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1588; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 174r.

¹¹³ LUKÁCS, *i. m.* (100. jegyzet) VII, 744–745. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XXXI*, Viennae 1731, 23–24; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 711.

¹¹⁴ Csepelényi Ferenc 1732-ben nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (100. jegyzet) VII, 806. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XXXII*, Viennae 1732, 23–25; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 1074–1075.

¹¹⁵ LUKÁCS, *i. m.* (100. jegyzet) VII, 864–865; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 197r–v.

1734			Csepelényi Ferenc	P. Franciscus Csepeleni	Ioannes Trstyanski (theologus secundi anni, socius bibl.) ¹¹⁶
1735	Csepelényi Ferenc	Tersztyánszky János	Csepelényi Ferenc	P. Franciscus Csepeleni	Ioannes Baptista Trstyanski (theolo- gus tertii anni, so- cius bibl.) ¹¹⁷
1736	Szdelár Ferenc	Biró György	Csepelényi Ferenc	<u>P. Ioannes Baptista Kazi (bibliotheca- rius) / P. Ioannes Szegedi (praefectus bibliothecae)</u>	Georgius Biro (the- ologus secundi anni, socius prae- fecti bibl.) ¹¹⁸
1737	Szdelár Ferenc		Szdelár Ferenc	P. Franciscus Szdelár (bibl.) / <u>P. Ioannes Szegedi (praef. bibl.)</u>	Georgius Biro (theo- logus tertii anni, soc. praef. bibl.) / <u>Mat- hias Pecker (theolo- gus secundi anni, soc. praef. bibl.)</u> ¹¹⁹
1738	Szdelár Ferenc		Szdelár Ferenc Kornéli János	P. Franciscus Szdelár (bibl.) / <u>P. Ioannes Szegedy (bibl.)</u>	<u>Alexius Okolicsani</u> (theologus tertii anni, soc. praef. bibl.) ¹²⁰

¹¹⁶ Ladislaus LUKÁCS, *Catalogi Personarum et Officiorum Provinciae Austriae S.I., VIII, (1734–1747)*, Romae 1994 Institutum Historicum S.I., 32, 34. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XXXIV*, Viennae 1734, 24–25; vö. *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1734.

¹¹⁷ LUKÁCS, *i. m.* (116. jegyzet) VIII, 92–93. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XXXV*, Viennae 1732, 24–25; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 214r–v.

¹¹⁸ Szdelár Ferenc 1736-ban nem élt Nagyszombatban. Csepelényi Ferenc 1736-ban nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (116. jegyzet) VIII, 150–153. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XXXVI*, Viennae 1736, 24–25; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 696; III, 1651; I, 100. – „P. Franciscus Szdelár Cancellarius Bibl. Revisor libror. Examiner Juratus Decisor Casuum. Exhortator Academ. Qui advenit Vienna sub initium Januarij 1736” – P. Ioannes Baptista Kazi neve után semmiféle hivatal megnevezése sem olvasható. *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 221r–v.

¹¹⁹ LUKÁCS, *i. m.* (116. jegyzet) VIII, 211–213. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XXXVII*, Viennae 1737, 24–25; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 1170.

¹²⁰ Kornéli János 1738-ban nem élt Nagyszombatban. LUKÁCS, *i. m.* (116. jegyzet) VIII, 271–273; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 1113.

1739	Szdelár Ferenc		Szdelár Ferenc Kornéli János	P. Franciscus Szdelár (bibl.)	<u>Ioannes Baptista</u> <u>Vecsei (theologus</u> <u>secundi anni, soc.</u> <u>praef. bibl.)</u> ¹²¹
1740	Szdelár Ferenc		Szdelár Ferenc Kornéli János	<u>P. Franciscus Borgias</u> <u>Kéri (praef. bibl.) /</u> P. Franciscus Szdelár (bibl.)	<u>Georgius Olsavszki</u> <u>(theologus tertii</u> <u>anni, soc. praef.</u> <u>bibl.)</u> ¹²²
1741			Kornéli János	<u>P. Franciscus Borgias</u> <u>Kéri (praef. bibl.) /</u> P. Ioannes Kazi (bibl.)	<u>Georgius Miller</u> <u>(theologus tertii</u> <u>anni, soc. bibl.)</u> ¹²³
1742	Graff Gábor		Kornéli János	P. Ioannes Baptista Kazy (bibl.) / <u>P. Pau-</u> <u>lus Fuzik (habet</u> <u>curam bibliothecae)</u>	<u>Nicolaus Muszka</u> <u>(theologus secundi</u> <u>anni, soc. bibl.)</u> ¹²⁴
1743	Graff Gábor		Kornéli János	<u>P. Paulus Füzich</u> <u>(habet curam bibli-</u> <u>othecae)</u>	<u>Nicolaus Muszka</u> <u>(theologus tertii</u> <u>anni, soc. bibl.)</u> ¹²⁵
1744	Graff Gábor		Kornéli János	<u>P. Michael Fodor</u> <u>(habet curam bibli-</u> <u>othecae)</u>	<u>P. Paulus Walter</u> <u>(theologus tertii anni</u> <u>[!], soc. bibl.)</u> ¹²⁶

¹²¹ Kornéli János 1739-ben nem élt Nagyszombatban. LUKÁCS, *i. m.* (116. jegyzet) VIII, 334–335. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XXXIX*, Vienne 1739, 24–25; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1765.

¹²² Kornéli János 1740-ben nem élt Nagyszombatban. LUKÁCS, *i. m.* (116. jegyzet) VIII, 395–398. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XL*, Vienne 1740, 24–25; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 711, 1115.

¹²³ Kornéli János 1741-ben nem élt Nagyszombatban. LUKÁCS, *i. m.* (116. jegyzet) VIII, 458–460. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XLI*, Vienne 1741, 24–25; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 1019.

¹²⁴ Kornéli János 1742-ben nem élt Nagyszombatban. Graff Gábor 1742-ben nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (116. jegyzet) VIII, 520–523. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XLII*, Vienne 1742, 24–25; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 1069.

¹²⁵ Kornéli János 1743-ban nem élt Nagyszombatban. Graff Gábor 1743-ban nem volt könyvtáros, többek között a „revisor librorum” hivatalt viselte. LUKÁCS, *i. m.* (116. jegyzet) VIII, 582–583. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XLIII*, Vienne 1743, 24–25.

¹²⁶ Kornéli János 1744-ben nem élt Nagyszombatban. Graff Gábor 1744-ben nem volt könyvtáros, többek között a „revisor librorum” hivatalt viselte. LUKÁCS, *i. m.* (116. jegyzet) VIII, 644–647. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XLIV*, Vienne 1744, 25–26; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 350; III, 1804–1805.

1745	Graff Gábor		Kornéli János	P. Gabriel Graff (bibl.) / P. Michael Fodor (habet curam bibl.)	<u>Florianus Wolff</u> (theologus tertii anni, soc. bibl.) ¹²⁷
1746	Graff Gábor		Kornéli János	P. Gabriel Graff (bibl.) / P. Michael Fodor (habet curam bibl.)	<u>Andreas Adany</u> (theologus tertii anni, soc. bibl.) ¹²⁸
1747	Graff Gábor		Kornéli János Prileszky János	P. Gabriel Graff (bibl.)	<u>Andreas Adany (the- ologus quarti anni, soc. bibl.)</u> ¹²⁹
1748	Prileszky János		Kornéli János Prileszky János	P. Gabriel Graff (bibl.) / P. Nicolaus Schmid (habet curam bibl.)	<u>Ludovicus Werner</u> (theologus quarti anni, soc. bibl.) ¹³⁰
1749	Prileszky János		Prileszky János Turóczi József	P. Iosephus Turoczi (bibl.) / P. Nicolaus Schmidt (habet curam bibl.)	<u>Andreas Osiminka</u> (theologus quarti anni, soc. bibl.) ¹³¹

¹²⁷ Kornéli János 1745-ben nem élt Nagyszombatban. LUKÁCS, *i. m.* (116. jegyzet) VIII, 707–710. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XLV*, Viennae 1745, 25–26; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 447–448; III, 1868.

¹²⁸ Kornéli János 1746-ban nem élt Nagyszombatban. LUKÁCS, *i. m.* (116. jegyzet) VIII, 770–774. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XLV/I*, Viennae 1746, 25; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 447–448; 708.

¹²⁹ Kornéli János 1747-ben nem élt Nagyszombatban. Prileszky János 1747-ben nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (116. jegyzet) VIII, 834–837. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XLV/II*, Viennae 1747, 25–26.

¹³⁰ Prileszky János és Kornéli János 1748-ban nem élt Nagyszombatban. Ladislaus LUKÁCS, *Catalogi Personarum et Officiorum Provinciae Austriae S.I., LX, (1748–1760)*, Romae 1994 Institutum Historicum S.I., 35–38. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XLV/III*, Viennae 1748, 26–27; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1486–1487; 1835. Schmid = Schmidt.

¹³¹ Prileszky János 1749-ben nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (130. jegyzet) IX, 100–101. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.XLV/IX*, Viennae 1749, 26–27; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 1121.

1750	Prileszky János		Turóczi József	P. Iosephus Turoczy (bibl.) / <u>P. Nicolaus Muszka (habet curam bibl.)</u>	<u>Antonius Dugovics</u> (theologus quarti anni, soc. bibl.) ¹³²
1751	Prileszky János	Reviczky Antal	Turóczi József	P. Iosephus Turoczy (bibl.) / <u>P. Nicolaus Muszka (habet curam bibl.)</u>	Antonius Reviczki (theologus secundi anni, soc. bibl.) ¹³³
1752	Prileszky János	Iváncsics János	Turóczi József Kazy János	P. Iosephus Turoczy (bibl.) / <u>P. Nicolaus Muszka (habet curam bibl.)</u>	Ioannes Jvancsics (theologus secundi anni, soc. bibl.) ¹³⁴
1753	Graff Gábor	Eisenpeitl Máté	Kazy János	P. Gabriel Graff (bibl.) / <u>P. Nicolaus Muska (habet curam bibl.)</u>	Matthaeus Eisenpeitl (theologus tertii anni, soc. bibl.) ¹³⁵
1754	Graff Gábor		Kazy János	P. Gabriel Graff (bibl.) / <u>P. Ignatius Saigho (habet curam bibl.)</u> ¹³⁶	

¹³² Prileszky János 1750-ben nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (130. jegyzet) IX, 167–169. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.L*, Viennae 1750, 27–28; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 262; II, 1069; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 289r.

¹³³ Prileszky János 1751-ben nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (130. jegyzet) IX, 234–237. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LI*, Viennae 1751, 28–29; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1369; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 302r–v.

¹³⁴ Prileszky János és Kazy János 1752-ben nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (130. jegyzet) IX, 302–305. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LII*, Viennae 1752, 28–29; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 633; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 308r–v.

¹³⁵ Kazy János 1753-ban nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (130. jegyzet) IX, 370–373. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LIII*, Viennae 1753, 27–28; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 285; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 315v–316r.

¹³⁶ Kazy János 1754-ben nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (130. jegyzet) IX, 439–442. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LIV*, Viennae 1754, 28; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1427–1428; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 319r–v.

1755	Graff Gábor		Kazy János	<u>P. Gabriel Graff</u> (bibl.) / <u>P. Ignatius</u> <u>Klaus (habet curam</u> <u>bibl.)</u>	<u>Gulielmus Jenami</u> (<u>theologus quarti</u> <u>anni, soc. bibl.</u>) ¹³⁷
1756	Prileszky János		Kazy János	<u>P. Ignatius Klaus</u> (<u>habet curam bibl.</u>) / P. Ioannes Baptista Pri- leszki (praefectus bibl.)	<u>Iosephus Haller se-</u> <u>nior (theologus ter-</u> <u>tii anni, soc.</u> <u>bibl.)</u> ¹³⁸
1757	Prileszky János		Kazy János	P. Ioannes Baptista Prileszki (praefectus bibl.) / <u>P. Paulus</u> <u>Cseffalvai (habet</u> <u>curam bibl.)</u>	<u>Iosephus Haller se-</u> <u>nior (theologus</u> <u>quarti anni, soc.</u> <u>bibl.)</u> ¹³⁹
1758	Prileszky János		Kazy János	P. Ioannes Baptista Prileszki (praefectus bibl.) / <u>P. Paulus</u> <u>Cseffalvai (habet</u> <u>curam bibl.)</u>	<u>Stephanus Nagy</u> (<u>theologus quarti</u> <u>anni, soc. bibl.</u>) ¹⁴⁰
1759	Prileszky János Hávor János		Kazy János Hávor János	P. Ioannes Baptista Prileszki (praefectus bibl.)	<u>P. Gabriel Majthenyi</u> (<u>[!]theologus quarti</u> <u>anni, soc. bibl.</u>) ¹⁴¹

¹³⁷ Kazy János 1755-ben nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (130. jegyzet) IX, 509–512. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LV*, Viennae 1755, 28; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 731–732; 658.

¹³⁸ Kazy János 1756-ban nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (130. jegyzet) IX, 579–583. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LVI*, Viennae 1756, 28–29; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 500.

¹³⁹ Kazy János 1757-ben nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (130. jegyzet) IX, 648–652. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LV/II*, Viennae 1757, 28–29; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 195.

¹⁴⁰ Kazy János 1758-ban nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (130. jegyzet) IX, 719–722. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LV/III*, Viennae 1758, 28–29; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 1076.

¹⁴¹ Kazy János 1759-ban nem volt könyvtáros. Hávor János 1759-ben nem élt Nagyszombatban. LUKÁCS, *i. m.* (130. jegyzet) IX, 790–793. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LIX*, Viennae 1759, 29; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 930.

1760	Hávor János	Nagy József	Hávor János	P. Ioannes Baptista Havor (praefectus bibl.)	Iosephus Nagy (theologus secundi anni, soc. bibl.) ¹⁴²
1761	Schmidt Miklós			P. Nicolaus Schmidt (praefectus bibl.)	Iosephus Nagy (theologus tertii anni, soc. bibl.) ¹⁴³
1762	Schmidt Miklós			P. Nicolaus Schmitth (praefectus bibl.)	<u>P. Theodorus Daniel</u> (socius Patris Praefecti bibliothecae) ¹⁴⁴
1763	Prileszky János		Prileszky János	P. Ioannes Baptista Prileszki (praefectus bibl.)	<u>P. Ignatius Schmelcz</u> (socius Patris Praefecti bibliothecae) ¹⁴⁵
1764	Prileszky János		Prileszky János	P. Ioannes Baptista Prileszki (praefectus bibl.) ¹⁴⁶	
1765	Muszka Antal		Schmidt Miklós	P. Antonius Muszka (praef. bibl.) ¹⁴⁷	
1766	Muszka Antal		Schmidt Miklós	P. Antonius Muszka (praef. bibl.) ¹⁴⁸	

¹⁴² LUKÁCS, *i. m.* (130. jegyzet) IX, 862–866. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LX*, Viennae 1760, 29–30; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 1075; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 344v–345r.

¹⁴³ Ladislaus LUKÁCS, *Catalogi Personarum et Officiorum Provinciae Austriae S.I., X, (1761–1769)*, Romae 1994 Institutum Historicum S.I., 38–39. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LXI*, Viennae 1761, 29–30; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 350r.

¹⁴⁴ LUKÁCS, *i. m.* (143. jegyzet) X, 111. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LXII*, Viennae 1762, 29; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 215; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 356v.

¹⁴⁵ LUKÁCS, *i. m.* (143. jegyzet) X, 184, 183. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LXIII*, Viennae 1763, 28–29; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) III, 1476.

¹⁴⁶ LUKÁCS, *i. m.* (143. jegyzet) X, 256. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LXIV*, Viennae 1764, 29; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 368r.

¹⁴⁷ Schmidt Miklós 1765-ben nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (143. jegyzet) X, 328. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LXV*, Viennae 1765, 29; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 1068–1069; *Annuae, i. m.* (96. jegyzet) 380r.

¹⁴⁸ Schmidt Miklós 1766-ban nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (143. jegyzet) X, 400–401. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LXVI*, Viennae 1766, 26; vö. *Historiae Domus [Collegii Tyrnaviensis Soc. Iesu] ab Anno 1766–[1772]*, BEK K Ab125, 1r.

1767	Muszka Antal		Schmidt Miklós Muszka Antal	P. Antonius Muszka (praef. bibl.) / <u>P. Raphael Almasi</u> (habet curam bibli- othecae) ¹⁴⁹	
1768	Muszka Antal		Muszka Antal	P. Antonius Muszka (praef. bibl.) / <u>P. Raphael Almasi</u> (habet curam bibliot- hecae) ¹⁵⁰	
1769	Muszka Antal	Fináczy Ferenc	Muszka Antal	P. Antonius Muszka (praef. bibl.) / <u>P. Raphael Almasi</u> (habet curam bibliot- hecae) ¹⁵¹	
1770		Fináczy Ferenc		P. Antonius Muszka (praef. bibl.)	Franciscus Xaverius Finatzi (theologus secundi anni, socius bibl.) ¹⁵²
1771		Fináczy Ferenc	Iváncsics János	P. Ioannes Ivancsics (praef. bibl.)	Franciscus Xaverius Finatzi (theologus tertii anni, socius bibl.) ¹⁵³

¹⁴⁹ Schmidt Miklós 1767-ben nem volt könyvtáros. LUKÁCS, *i. m.* (143. jegyzet) X, 473–474. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LXVII*, Viennae 1767, 28–29; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 18; *Historiae, i. m.* (148. jegyzet) 4r–v.

¹⁵⁰ LUKÁCS, *i. m.* (143. jegyzet) X, 545–546. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LXVIII*, Viennae 1768, 27–28; *Historiae, i. m.* (148. jegyzet) 7r–v.

¹⁵¹ Fináczy Ferenc 1769-ben nem volt a könyvtáros segédje. LUKÁCS, *i. m.* (143. jegyzet) X, 617–621. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LXIX*, Viennae 1769, 29–30; *Historiae, i. m.* (148. jegyzet) 13r–v, – Almási Ráfael neve itt nem szerepel!

¹⁵² LUKÁCS, *i. m.* (143. jegyzet) X, 37–41. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LXX*, Viennae 1770, 28, 30; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 337; *Historiae, i. m.* (148. jegyzet) 18r–v, Muszka Antal neve itt nem szerepel és Fináczy Ferenc 3. éves teológus hallgató!

¹⁵³ LUKÁCS, *i. m.* (143. jegyzet) X, 109–110. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LXXI*, Viennae 1771, 29–30; *Historiae, i. m.* (148. jegyzet) 24r–v, Finatzi Ferenc itt is 3. éves teológus hallgató!

1772		Fináczy Ferenc	Iváncsics János	P. Ioannes Ivancsics (prae. bibl.)	Franciscus Xaverius Finatzi (theologus quarti anni, socius bibl.) ¹⁵⁴
1773			Iváncsics János	<u>P. Franciscus Babai</u> <u>(prae. bibl.)</u> / P. Ioannes Ivancsics (prae. bibl.)	<u>P. Ignatius Gyur-</u> <u>csak (theologus</u> <u>quarti anni, soc.</u> <u>bibl.)</u> ¹⁵⁵

A könyvtárosi hivatal betöltése és viselői

A Jézustársaság tagjainak a könyv a szellemi „fegyvertár” elengedhetetlen kelléke. Egy minimálisan két főből álló jezsuita misszió éppúgy nem jöhetett létre könyvek nélkül, mint az istentisztelet liturgikus kellékei nélkül. Így volt ez a rend magyarországi megtelepedésekor (1561) is Nagyszombatban. Dümmerth Dezső elemezte először a nagyszombati megtelepedéssel egykorú könyvtáralapításra vonatkozó adatokat, valamint a későbbi, Dobronoki (Dobronaki) Györgytől származó feljegyzéseket, mely szerint a jezsuiták saját költségükön könyvtárat hoztak létre.¹⁵⁶

A „könyvtár gondviselői”-nek nevezett könyvtárosokkal érdemben szintén Dümmerth foglalkozott először.¹⁵⁷ Véleménye szerint 1561-től folyamatosan lehet és kell számolni a könyvtárosi hivatal betöltőivel, akkor is, ha nevüket a névtárak nem őrizték meg folyamatosan. Feltételezése szerint a könyvtárosi (praeffectus bibliothecae) megbízatás mellékes és ideiglenes volt, a tisztségek egy-egy tanévre szóltak, s évente megújították őket. Szerinte a könyvtárosok névsora az egykorú névtárak segítségével 1630-tól állítható össze. Hipotézis-sorozata szerint az Osztrák-Magyar Jezsuita Rendtartomány kollégiumaiban nem alakult ki határozott rendszer a könyvtárosi megbízatásra vonatkozóan. Feltételezte, ahol a jezsuiták iskolát is működtettek leggyakrabban az iskola előljárói (praeffectus scholarum) voltak a könyvtárosok is, s az asztali felolvasásokat is ők irányították. E gondolatmenet alapján – konkrét adatok hiányában – valószínűleg tévesen feltételezte például, hogy Vágsellyén könyvtáros lehetett 1602-ben Pázmány Péter, 1603-ban Káldi György és 1604-ben Nagy János.

¹⁵⁴ LUKÁCS, *i. m.* (143. jegyzet) X, 181–182. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LXXII*, Viennae 1772, 29–30; *Historiae, i. m.* (148. jegyzet) 30r–v.

¹⁵⁵ LUKÁCS, *i. m.* (143. jegyzet) X, 252–254. Vö. még *Catalogus Personarum, et Officiorum Provinciae Austriae Societatis Jesu, pro Anno M.DCC.LXXIII*, Viennae 1773, 28–30; *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 45, 486.

¹⁵⁶ DÜMMERTH, *i. m.* (1. jegyzet) 48–49, 20. jegyzet; vö. BEK K, *Collectio Hevenesiana*, 26. tom, 30; *Collectio Prayana*, 30/1. tom.

¹⁵⁷ DÜMMERTH, *i. m.* (1. jegyzet) 54–57.

Ugyancsak Dümmerthhez kötődik a feltevés, hogy 1632-ben Nagyszombatban Némethi Jakab, az érseki könyvtár és a nyomda gondozója volt a jezsuita könyvtár könyvtárosa, s így ő készíthette az első máig fennmaradt könyvtári katalógust.¹⁵⁸ A jezsuita névtárak alapján Dümmerth idézett, Magyar Könyvszemlében megjelent tanulmányában összeállította a könyvtár második nagyszombati korszaka (1630–1635) könyvtárosainak és segédkönyvtárosainak sorozatát, mely – eltekintve a tanévek mechanikus jelzésétől – hibátlan. Megfigyelése szerint ekkor az évente változó könyvtárosok a felsőbb, a segédkönyvtárosok az alsóbb osztályok oktatói közül kerültek ki,¹⁵⁹ majd ez a gyakorlat az egyetem 1635. évi megalapítása után megváltozott, a könyvtárosi tisztséget ugyanaz a személy több éven át is viselhette.

A források alapján összeállított, jelenlegi tudásunk szerint javított névsor ismeretében a következőkben összegezhetők a könyvtárosi hivatal betöltésére és viselőire vonatkozó újabb ismeretek. Úgy tűnik, a könyvtárosi hivatal viselése – Dümmerth megállapításával ellentétben – nem kapcsolódott szorosan az iskolai tanévhez. A jezsuita missziók, házak és kollégiumok könyvtárai csak ott és akkor tekinthetők egyben iskolai könyvtáraknak, ahol tanintézmény is működött. A könyvtárak ebben az esetben elsősorban a jezsuita rendtagok könyvhasználatára révén szolgálták az oktatást, közülük azonban nem oktatott mindenki. Az *annuae litterae*-k tanúsítják, hogy az egy-egy jezsuita közösségben betöltött hivatalokat egykorúan nem tanévben, hanem naptári évben jelezték, valószínűleg abból a kézenfekvő megfontolásból, hogy az oktatási év kezdete és vége nem rögzült, gyakran módosulhatott¹⁶⁰ a helyi adottságok, például történelmi események vagy egy-egy járvány (pestis, különféle láz-betegségek) miatt.¹⁶¹ Az évi *annuae*-típusú jelentéseket az előírásoknak megfelelően a naptári évekre vonatkoztatva továbbították a rendi előjáróknak, így a hivatalok elosztása – viselőik nevével – szintén ilyen formában maradt fenn.

A források alapján készült új könyvtárosi névsorból egyértelmű, hogy – Dümmerth vélekedésével ellentétben – a nagyszombati egyetem alapítása előtt is lehetett egy személy több éven át könyvtáros. Az eddig számba nem vett Szednik (Sednik, Zednick) János három egymást követő évben, 1627–1629 között volt könyvtáros Nagyszombatban.¹⁶² A könyvtárosi hivatal betöltésekor minden bizonnyal folyamatosan törekedtek a könyvekről egy-egy személy által megszerzett tudás kihasználására. Sajátos jelenség, hogy az egyetem alapítását megelőzően nemcsak jezsuita paterek lehettek könyvtárosok (*prae-fectus bibliothecae*), hanem magisterek is.¹⁶³ Így például 1600-ban Mallius Gáspár, 1632-

¹⁵⁸ DÜMMERTH, *i. m.* (1. jegyzet) 56.

¹⁵⁹ Dümmerth következtetése Némethi Jakab esetében hibás, ő nem oktatott. LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 688; vö. DÜMMERTH, *i. m.* (1. jegyzet) 57.

¹⁶⁰ Vö. pl. *Esterházy Pál Naplója*, Magyar Országos Levéltár, Esterházy-család Levéltára, P 125, Pál nádor iratai, 53. cs. 11885.

¹⁶¹ KNAPP Éva, *Esterházy Pál és az iskolai színjátszás* = Uő., „Judit képit én viseltem” *Kora újkorai színbázis- és drámatörténeti tanulmányok*, Budapest 2007 Argumentum Kiadó, 8–39.

¹⁶² LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 299, 311, 324.

¹⁶³ Az alsóbb osztályok oktatói tanulmányaik befejezése és örökfogadalmuk letétele előtt.

ben Opaczewski Pál és 1634-ben Helesfényi Pál magistereként viselte a hivatalt. Ez a jelenség szorosan összefügghetett a hely személyi adottságaival, az elvégzendő feladatokkal, s nem utolsósorban a kiválasztott személyek rátermettségével. 1635 után a könyvtárosi hivatal – az állomány jelentős bővülésével és az egyetem megalapításával – fontosabb lett, s jelenlegi tudásunk szerint nem jezsuita pater neve mellett mindössze egyetlen esetben szerepel a „bibliothecarius” megnevezés, 1697-ben. Ez a bejegyzés azonban téves lehet, mivel egyrészt ekkor még a könyvtárosi hivatal csupán egy személlyel töltötték be, s ekkor Szentiványi Márton volt a könyvtáros. Másrészt egyetlen további példa sincs arra vonatkozóan, hogy az egyetemen teológiát tanulók könyvtárosok lehettek volna. Ekkor rendszeresen a teológus hallgatók közül kerültek ki a segédkönyvtárosok. Valószínű, hogy a másodéves teológus hallgató, Szluha Ferenc is csupán segédkönyvtáros lehetett Szentiványi Márton mellett.¹⁶⁴ A könyvtárosi hivatal további érdemi emelkedésével és egyéb megfontolásokkal – így például a fogadalmait letett, de még tanulmányokat folytató paterok esetében – magyarázható az a jelenség, hogy nemcsak magisterek és teológus hallgatók, hanem jezsuita atyák (pater) is lehettek segédkönyvtárosok. Például 1728-ban Debiell Lajos, 1729-ben a később könyvtárosként adatolt Szegedi János, 1729-ben Steininger József, 1762-ben Dániel Teodór és 1763-ban Schmelcz Ignác, illetve a paterként még továbbra is teológiai tanulmányokat folytató Walter Pál (1744), Majtényi Gábor (1759) és Gyurcsák Ignác (1773).

Mindezek után felmerül a kérdés, ki lehetett Nagyszombatban könyvtáros? Nagy valószínűség szerint az, aki magát a rend iránt elkötelezve tudása és személyes hozzáállása alapján alkalmasnak bizonyult a könyvekkel való foglalkozásra. A négyes fogadalmakat letett jezsuita paterok között rendszeresen kiosztott feladatok esetében úgy tűnik, a könyvtárosi hivatal rangja közvetlenül a felsőbb szintű oktatásra alkalmasság után következett vagy azzal egyenlő súlyú feladat volt. Ismeretes, hogy a jezsuita rendtagok személyiségét és hivatalviselési „alkalmasság”-át szabályos időközökben megvizsgálták, s arról jelentések készültek.¹⁶⁵ A könyvtárosi alkalmasság kritériumait ugyan nem ismerjük Nagyszombatról, de feltételezhető, hogy voltak ilyenek. Erre utal egyrészt, hogy több könyvtárossegéd (például Fokli Marián 1661–1663, Haller József 1756–1757) és könyvtáros (például Toposs Ferenc 1661–1663, 1665–1666, 1674–1675, Szentiványi Márton 1696–1705) viselte több éven át a hivatalt. Másrészt a könyvtárossegédek közül rendszeresen lettek könyvtárosok (például Helesfényi Pál, Kéry Borgia Ferenc). Harmadrészt pedig több rendtag különböző szolgálati helyein egyaránt a könyvtárosi hivatalt töltötte be (például Morus Florentin,¹⁶⁶ Mallius Gáspár,¹⁶⁷ Jászberényi Tamás,¹⁶⁸

¹⁶⁴ Vö. LUKÁCS, *i. m.* (71. jegyzet) V, 705–706.

¹⁶⁵ TÜSKÉS Gábor, *A XVII. századi elbeszélő egyházi irodalom európai kapcsolatai* (Nádasi János), Budapest 1997, Universitas Kiadó, 91–119.

¹⁶⁶ LUKÁCS, *i. m.* (11. jegyzet) I, 735–736.

¹⁶⁷ LUKÁCS, *i. m.* (11. jegyzet) I, 725.

¹⁶⁸ LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 629.

Klaus Ignác,¹⁶⁹ Cséfalvai Pál,¹⁷⁰ Almási Ráfael¹⁷¹). Utóbbiak között sajátos példa Némethi Jakabé,¹⁷² aki élete végéig alkalmasnak bizonyult a könyvekkel való intenzív foglalkozásra. Némethi csupán rövid ideig, magistersége idején oktatott Kolozsvárott (1603–1606), élete a különböző szolgálati helyeken elsősorban könyvek gondozásával telt, így Pozsonyban a nyomda kurátora (1625, 1630–1631) és nyomdai korrektor (1635–1644) volt, Bécsben a Káldi György által magyarra fordított Biblia kiadási munkálataiban vett részt (1627–1628), Nagyszombatban pedig a jezsuita könyvtár mellett gondozta az érseki könyvtárat is.

A könyvtárosokra vonatkozó adatok összegyűjtése igazolja, hogy a tisztséget igyekeztek folyamatosan betölteni – annak ellenére, hogy nem sikerült minden évből könyvtárost adatolni. E törekvés oka alapvetően a könyvtár őrzése, a könyvhasználat felügyelete és a gyarapodás beillesztésének igénye lehetett. A könyvek számának megnövekedésével létre kellett hozni a segédkönyvtárosi hivatalt is, melyet az első fennmaradt katalógus készítése körüli időtől (1631-től) 1773-ig csaknem minden évben betöltöttek. A könyvtárra gondot viselő személyek névanyaga negyven éven át, 1733–1773 között hézagmentes. Száz évvel az egyetem megalapítása után, 1736-tól megváltozott az állományt gondozó egy könyvtáros és egy segédkönyvtáros szisztéma, s majdnem minden évben rendszeresen két jezsuita pater viselte a hivatalt, egyikük a korábbi „praefectus bibliothecae” címmel, másikuk a „habet curam bibliothecae” körülírással. Mindkét könyvtáros mellé csaknem rendszeresen segédkönyvtárosokat (socius bibliothecarii, socius patris praefecti bibliothecae) jelöltek ki, s hárman-négyen együtt dolgoztak a könyvtárban. Ez a beosztás közvetlen előzménye volt a Mária Terézia-féle államosított időszakban létrejött első és második könyvtári őr modellnek.

A segédkönyvtárosi feladat bizalmi jellegű megbízatás volt. A fogadalmak letételére készülő, tanulmányaikat végzők közül eleinte a magisterek közül választották ki őket, majd az egyetem alapítása után a felsőbb tanulmányaikat végző, a jezsuita rend vagy az egyház iránt magukat elkötelezett, hivatalviselésre alkalmas, tehetséges személyek voltak, akik tanulmányaik mellett további feladatokkal is terhelhetőnek bizonyultak. Esetenként, mint arról korábban már szó esett, jezsuita paterek is betölthették e feladatkört. Több segédkönyvtáros ismételten megkapta ezt a hivatalt, s ugyanők később könyvtárosként és tudósként egyaránt megállták a helyüket. Példaként említem az 1671-ben Nagyszombatban segédkönyvtáros, írói tevékenységet is folytató Kereskényi István nevét, aki több éven át Pozsonyban volt könyvtáros.¹⁷³ Az 1723–1724-ben nagyszombati könyvtáros-segéd Graff Gábor teológusi, matematikusi és filozófusi tevékenysége mellett könyvizsgáló volt Pozsonyban, Kassán pedig a nyomda igazgatója.¹⁷⁴ A több mint tíz nyomtatott

¹⁶⁹ *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 731–732.

¹⁷⁰ *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 195.

¹⁷¹ *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, 18.

¹⁷² LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 688.

¹⁷³ *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 710.

¹⁷⁴ *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 447–448.

munkája és jelentős csillagászati, fizikusi és matematikusi tevékenysége révén ismert Kéry (Kéri) Borgia Ferenc 1731-ben volt segédkönyvtáros, majd 1740–1741-ben ugyancsak Nagyszombatban könyvtáros, később pedig Bécsben könyvrevizor.¹⁷⁵

Egyetértek Dümmerth Dezsővel, hogy a jezsuita korszak könyvtárosainak egészen más volt a feladata, mint a modern könyvtárosé.¹⁷⁶ Más szerzetesrendek könyvtári gyakorlata és előírásai, elsősorban a pálos és a bencés könyvtárosok tevékenysége¹⁷⁷ alapján elmondható, hogy a szerzetes-könyvtáros feladata elsősorban az őrzésen, a használat, illetve a tartós könyvhasználat figyelemmel kísérésén és a tiltott könyvek kezelésén túl kiterjedt a könyvek beszerzésére, az új könyvek tulajdonosi bejegyzéssel való ellátására, a jelzetadásra, a megfelelő elhelyezésre, a könyvek rendben tartására, állapotuk gondozására, az aktuálisan vezetett katalógusba történő bejegyzésükre, valamint a gyűjtemény esetleges átrendezésére, új felállítására. A jezsuiták könyv- és könyvtári regulái folyamatosan nyomon követhetők a rend XVI. századi története óta. A könyvekre és a könyvtárakra vonatkozó szabályozás alapvetően két részre választható szét: általános előírásokra és a konkrét gyűjteményre vonatkozó szabályokra. Az 1547–1556 között keletkezett és később többször megismételt, tanulmányi rendre vonatkozó előírások között olvasható, hogy szükséges a kollégiumokban az úgynevezett „bibliotheca communis” létrehozása, melynek őrzését a rector ítéletére bízták. A „bibliotheca communis” a gyakorta használt könyvek általános őrzésére szolgált, elsősorban a lexikonok, kommentárok tartoztak ide, melyeket prédikációk írásánál és a retorikai munkák elkészítésénél forgattak. Egy másik, ettől elkülönített könyvtári egység a nem mindenki számára nyilvános könyveket tartalmazta. Ezeket könyvtárosi felügyelet mellett elzárva tartották, s a superior ítéletére bízták, hogy ki melyik könyvet olvashatja.¹⁷⁸ 1568-ban az *Acta primae congregationis provincialis romanae* részletesen foglalkozott a jezsuita rendházakban és kollégiumokban őrzött könyvekkel. Első helyen azokkal a könyvekkel foglalkozott, melyek feltétlenül szükségesek az oktatók és a prédikátorok munkájának végzéséhez, ezeket a bibliotheca communis-ban tárolták. Egy másik könyvanyagot, melyet az oktatásban esetenként használtak a tanárok, elzárva kellett őrizni, s a harmadik, több példányban őrzött könyveket a diákok használatára osztották szét.¹⁷⁹ Ugyancsak 1568-ban született határozat arról, hogy a jezsuita intézményekben a könyveket könyvtárakban kell őrizni, s a könyvtárakra vonatkozó szabályokat a rectornak kell meghatároznia a mindenkor praefectus bibliothecae számára.¹⁸⁰ A *Ratio atque Institutio Studiorum Societatis Iesu* 1586-ban külön részben foglalkozott

¹⁷⁵ *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 711.

¹⁷⁶ DÜMMERTH, *i. m.* (1. jegyzet) 56–57.

¹⁷⁷ Vö., KNAPP Éva, *A máriavölgyi pálos kolostor könyvtára a XVIII. században (Rekonstrukciós kísérlet)* = Uő., *Libellus. Válogatott könyv- és könyvtártörténeti tanulmányok*, Budapest 2007 Balassi Kiadó, 197–239.

¹⁷⁸ *Monumenta Paedagogica Societatis Iesu* (továbbiakban: MPSJ), edidit Ladislaus Lukács, I–VII, Roma, 1965–1992; itt: I, (1965), 239.

¹⁷⁹ MPSJ III, (1974), 21.

¹⁸⁰ MPSJ III, (1974), 184.

a könyvekkel. Eszerint a jezsuita diákok könyvhasználatát tanáraik engedélyezték, a könyvtáros pedig nyilván tartotta ezt, valamint a könyvek állapotát. A bibliothecarius feladata volt a katalógus készítése és kezelése, s többek között a hiányzó könyvek listájának összeállítása.¹⁸¹ Az általános könyvtári szabályozáson kívül folyamatosan maradtak fenn az egyes rendházak könyvtáraitra vonatkozó szabályok is. Így például 1562-ben Ingolstadtban előírták a könyvtári szabályok betartását és a könyvtárosi hivatal betöltésére vonatkozó szabályokat.¹⁸² 1567-ben Mainzban a könyvtári regulák megtartása mellett intézkedtek arról, hogy bárki ne olvashasson kedve szerint könyveket, azaz bevezették a könyvtár elzárását és a könyvhasználat ellenőrzését.¹⁸³ Ezeket a szabályokat Mainzban 1576-ban megismételték, s előírták a tiltott könyvek külön szobában történő elhelyezését. A praefectus bibliothecae fő feladata ekkor a katalógus elkészítése volt.¹⁸⁴ 1570-ben Párizsban a jezsuita kollégium vizitátora, Everardus Mercurianus különféle szabályokat írt elő a praefectus bibliothecae számára, különös tekintettel a libri prohibiti kezelésére.¹⁸⁵

A nagyszombati, turóc-znióváraljai és vágsselyei jezsuita könyvtárban – a könyvtárra és a könyvtárosokra vonatkozó általános előírások betartásán túl – valószínű, hogy szintén voltak helyi szabályok. Ezek a felsorolt példáktól jelentős mértékben nem térhettek el. Időről-időre újabb katalógusok készültek, melyek szorosan kapcsolódhattak a könyvtár át-, illetve újra rendezéséhez. Utóbbira Nagyszombatban többször is sor került, utoljára 1761-ben, a frissen elkészült könyvtárterem átadása után.¹⁸⁶

Tévesen adatolt könyvtárosok

Dümmerth munkájának befejezetlensége és Bakos elsősorban a megjelent életrajzokból visszakövetkeztetett adatai miatt több tévesen adatolt könyvtáros neve szerepel az általuk készített könyvtárosi névsorokban. A típushibákat figyelembe véve, a könyvtárosok egy része vagy nem akkor volt könyvtáros Nagyszombatban, amikor ezt Dümmerth vagy Bakos állította, illetve egyáltalán nem voltak könyvtárosok.

Dümmerth több adata nincs szinkronban az évi jelentések adatsoraival, így például az első adatolt könyvtáros, Morus nem 1596-ban, hanem 1597-ben, Jászberényi nem 1630-ban, hanem 1631-ben és Némethi Jakab nem 1632-ben, hanem 1633-ban volt könyvtáros. Utóbbi helyesbítés egyúttal azt is jelenti, hogy az 1632-ben Nagyszombatban a „minister, praefectus templi et sanitatis, confessarius hungarorum et germanorum”

¹⁸¹ MPSJ V, (1986), 221–223.

¹⁸² MPSJ III, (1974), 87.

¹⁸³ MPSJ III, (1974), 130.

¹⁸⁴ A könyvtárból elkülönített tiltott könyvek szobájának kulcsát a rector kezelte. „Catalogus habetur omnium auctorum diversarum facultatum unico ordine alphabetico. Poterit accomodari ordo alphabeticus secundum distinctionem auctorum diversarum facultatum.” MPSJ IV, (1981), 355–356.

¹⁸⁵ MPSJ III, (1974), 206–207.

¹⁸⁶ Vö. Guilielmus JENAMY, *Panegyricus occasione novae Academici Societatis Jesu Tyrnaviae Collegii Bibliothecae, Tyrnaviae 1761 Typis Academicis Societatis Jesu.*

feladatokat ellátó Némethi¹⁸⁷ nem ekkor kezdhetette el készíteni az első fennmaradt könyvtári katalógust, azaz Dümmerth hipotézise minden bizonnyal téves. A feltételezhetően Némethi Jakab gondoskodásának is köszönhető katalógust a helyesbített adatok tükrében vagy nem 1632-ben, vagy pedig nem Némethi kezdte el vezetni. Nem nehéz kikövetkeztetni azt sem, mi okozhatta a lengyel származású Opaczewski Pál könyvtárosi éveinek megtöbbszöröződését. Dümmerth szerint 1631–1632-ben, Bakos szerint 1632–1636-ban volt könyvtáros a könyvtárosként valójában csak 1632-ben tevékeny Opaczewski. Dümmerth naptári éveket átmetsző tanévekben számolt, Bakos pedig nem pontosította az éves jelentésekből kikövetkeztetett és publikált életrajzi adatok hivatalokra vonatkozó összevont adatait az évi jelentésekből. Palkovich Márton esetében a források adatainak keveredése is oka lehetett, hogy ő Dümmerth szerint az 1635–1637, 1652–1653 és 1657–1658. években viselte a könyvtárosi hivatalt, Bakos viszont könyvtárosságát 1636–1644 és 1658–1660 közöttre datálta. Az éves annuae-k alapján bizonyos, hogy Palkovich három időszakban, 1636–1638, 1653–1654 és 1658–1660 között volt könyvtáros Nagyszombatban. Szentiványi Márton hosszú könyvtárosi hivatali idejének (1695–1704) kijelölésekor szinte bizonyos, hogy Dümmerth tévesen tanévekben igyekezett számolni. Ugyanakkor rejtély, miként tette Bakos Szentiványi hivatalviselését két időszakra, 1686–1689 és 1695–1704 közé. Utóbbi adattal minden bizonnyal Dümmerthet követte. Ismeretes, Szentiványi 1686-ban Bécsben élt, 1687–1689-ben pedig nem volt könyvtáros Nagyszombatban. A praefectus bibliothecae hivatalt – egyéb feladatok mellett – Szentiványi egy időszakban, 1696–1705 között viselte. Sajátos tévedés lehet az oka annak, hogy az 1741–1742-ben Nagyszombatban könyvtáros Kazy János neve miért nem szerepel Dümmerth adatai között, s miért viseli a hivatalt Bakos szerint több, mint tíz évvel később, 1752–1759 között. Bakos adata egyértelműen hibás, hiszen az 1736–1759 között Nagyszombatban élő, különféle hivatalokkal megbízott Kazy 1752–1759 között egyetlen évben sem volt könyvtáros.¹⁸⁸

Két olyan név is található Bakos könyvtárosi listájában, akik egyáltalán nem voltak nagyszombati könyvtárosok. A karintiai származású Karchne (Bakosnál Kärchne névalakkal szereplő) Simon 1698-ban és 1702–1703-ban élt Nagyszombatban, így nyilvánvaló, hogy ugyanítt nem lehetett könyvtáros 1713-ban. 1713-ban Karchne valójában Grácban élt, s különféle hivatalok mellett itt volt könyvtáros.¹⁸⁹ Az 1734–1737 között Nagyszombatban tevékeny Kornéli János sem volt nagyszombati könyvtáros. A Bakos szerint 1738–1748 Nagyszombatban könyvtáros Kornéli a jelzett években valójában Kassán élt, s ott különféle „könyves” hivatalokat viselt, így többek között volt könyvtáros, nyomda-vezető és könyvrevizor.¹⁹⁰

¹⁸⁷ LUKÁCS, *i. m.* (16. jegyzet) II, 370, 688.

¹⁸⁸ *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 696; LUKÁCS, *i. m.* (130. jegyzet) IX, 302, 30, 440, 509, 570, 649, 719, 790.

¹⁸⁹ *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 685; LUKÁCS, *i. m.* (85. jegyzet) VI, 671.

¹⁹⁰ *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) II, 771; vö. LUKÁCS, *i. m.* (116. jegyzet) VIII; LUKÁCS, *i. m.* (130. jegyzet) IX.

Újonnan adatolt könyvtárosok

A Dümmerth és Bakos számbavételéhez képest a szisztematikus forrásvizsgálat összesen tizenöt új könyvtáros nevének megismerését eredményezte. Életútjuk ismertetésétől eltekinthetünk, mivel az kiadott forrásból megismerhető.¹⁹¹ Közülük Szluha Ferenc – mint arról már esett szó – valószínűleg segédkönyvtáros volt. A tizennégy újonnan adatolt könyvtáros közül Malius Gáspár a XVI. század utolsó évéből, a könyvtár egy olyan korai, vágsellyei időszakából ismert, ahonnan eddig még egyetlen könyvtárost sem sikerült adatolni. Minden bizonnyal az ő nevéhez kapcsolható a könyvtár ősalloánya számos kötetében olvasható „Selliensis A[nn]o 1600”, illetve e formula variánsainak bejegyzése.¹⁹² Szednik János – Maliushoz hasonlóan – az egyetem alapítása előtt gondozta a gyűjteményt, s jelenlegi tudásunk szerint ő az első könyvtáros, aki nemcsak egy, hanem összesen három egymást követő évben viselte a hivatalt. Valószínű, hogy 1627–1629 között a gyűjtemény rendezésével előkészítette a ma ismert első katalógus munkálatait. A tizenkét újonnan adatolt XVIII. századi nagyszombati könyvtáros szinte mindegyike nevéhez jelentős irodalmi munkásság kötődik.¹⁹³ A győri származású, 1710–1714 között nagyszombati könyvtáros, Wenner Jakab filozófiát és teológiát oktatott, latin nyelvű munkái Grácban és Bécsben jelentek meg. A „doctor solidissimus” epitheton ornans-t kiérdemlő Wenner¹⁹⁴ munkái között a budapesti Egyetemi Könyvtár őriz néhány, bibliográfiákban számon nem tartott hungaricum-nyomtatványt.¹⁹⁵ Az ugyancsak magyar származású Szegedi (Szegedy) János jelentős jog- és történettudományi, valamint egyháztörténeti munkásságot fejtett ki.¹⁹⁶ A távcső korai alkalmazói között számon tartott Kéri (Kéry) Borgia Ferenc ismert csillagászati munkáin kívül teológiai, hagiográfiai és történeti munkákat jelentetett meg Nagyszombatban, Grácban és Kassán.¹⁹⁷ Az 1744–1746-ban könyvtáros Fodor Mihály könyvtárossága második két évében Graff Gábor mellett másodkönyvtáros volt, hadtörténeti és áhítatirodalmi munkái Kassán és Nagyszombatban jelentek meg.¹⁹⁸ A szintén több éven át könyvtáros Muszka Miklós nevéhez több mint tíz, különféle műfajú nyomtatvány kapcsolódik.¹⁹⁹ A viszonylag fiatalon, negyvenegy évesen meghalt Sajghó Ignác eltérő műfajokban és témakörökben jelentetett meg költemé-

¹⁹¹ *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) I, II, III.

¹⁹² Vö. FARKAS, *A nagyszombati, i. m.* (4. jegyzet).

¹⁹³ Kivétel Fuzik (Füzich) Pál, akiről közelebbit nem sikerült megtudni, életútjának fontosabb adatai hiányzanak a megfélelő *Cat. Gen., i. m.* (10. jegyzet) kötetből.

¹⁹⁴ SZINNYEI József, *Magyar írók élete és munkái*, XIV, Budapest 1914, 1513–1514.

¹⁹⁵ Jacobus WENNER, *Resolutiones partheniae*, Gracij 1701, BEKK RMK III 608a; Uő., *Vita magni Theologi, S. Athanasii, Viennae 1707*, BEKK RMK III 621d.

¹⁹⁶ SZINNYEI József, *Magyar írók élete és munkái*, XIII, Budapest 1909, 549–551; PAULER Tivadar, *Szegedy János jellemzése*, Pest 1856.

¹⁹⁷ SZINNYEI József, *Magyar írók élete és munkái*, VI, Budapest 1899, 102–104.

¹⁹⁸ SZINNYEI József, *Magyar írók élete és munkái*, III, Budapest 1894, 584.

¹⁹⁹ SZINNYEI József, *Magyar írók élete és munkái*, IX, Budapest 1903, 427–428.

nyeket.²⁰⁰ Klaus Ignác több más műve mellett 1744-ben két részes tankölteményt írt a dohányról.²⁰¹ Cséfalvay Pál teológiai és matematikai,²⁰² Babai Ferenc történeti és latin versírói munkásságáról ismert.²⁰³

A vizsgálat végén rövid összegzésként elmondható, sikerült pontosítani és kibővíteni a 450 éve működő budapesti Egyetemi Könyvtár jezsuita időszakának könyvtárosaira vonatkozó ismereteket. Az 1761-ben elkészült és felavatott nagyszombati új könyvtárterem megnyitására készült, kinyomtatott beszédében az egykori nagyszombati segédkönyvtáros (1755), Gulielmus Jenamy, ekkor az ékesszólás tanára, méltán állította párhuzamba az itt őrzött könyvek szerzőinek – akik közül többen helybeli könyvtárosok voltak – földi halhatatlanságot biztosító jelentős gyűjteményt korábbi történeti könyvtárakkal.²⁰⁴

²⁰⁰ SZINNYEI József, *Magyar írók élete és munkái*, XII, Budapest 1908, 37–38.

²⁰¹ SZINNYEI, *i. m.* (197. jegyzet) 474.

²⁰² SZINNYEI József, *Magyar írók élete és munkái*, II, Budapest 1893, 229.

²⁰³ SZINNYEI József, *Magyar írók élete és munkái*, I, Budapest 1891, 303–304.

²⁰⁴ JENAMY, *i. m.* (186. jegyzet).

Die Bibliothekare der 450-jährigen Universitätsbibliothek in der jesuitischen Periode (1561–1773)

Resümee

Die Universitätsbibliothek der Loránd Eötvös Universität stellt eine der ältesten Bibliotheken Ungarns in der Frühen Neuzeit dar. Unter den Rechtsvorgängern der 1561 gegründeten und seitdem ohne Unterbrechung funktionierenden Bibliothek spielte der Jesuitenorden eine herausragende Rolle. Von den Mitgliedern der Österreichisch-Ungarischen Ordensprovinz verbrachten zahlreiche Jesuiten kürzere oder längere Zeit in den Bibliotheken der Ordenshäuser von Nagyszombat/Trnava, Turóc-Zníóvár/Šal'a, die alle als Rechtsvorgänger der heutigen Institution anzusehen sind. Einige von ihnen waren nicht nur Benutzer der Bibliothek, sondern als Bibliothekare oder als bibliothekarische Hilfskräfte tätig; die Letzteren haben auch zur Formierung der Buchbestände beigetragen.

In den früheren, vor allem kulturgeschichtlich orientierten Untersuchungen zur Buch- und Bibliotheksgeschichte findet sich nur selten ein Hinweis auf die Bibliothekare. Nach den unabgeschlossenen Vorarbeiten habe ich zum 450-jährigen Gründungsjubiläum eine möglichst komplette, kritisch überprüfte Liste der Bibliothekare in der jesuitischen Periode zusammengestellt, aber auch die bisherigen Kenntnisse zu den einzelnen Personen wurden wesentlich erweitert.